

PÉCSI FIGYELŐ.

Előfizetési díj:

Postán vagy Pécsett házhoz küldve: egész évre 5 ft., félre 2 ft. 50 kr. negyed évre 1 ft. 25 kr. Egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombaton. Rajos számkaplatok Weidinger N. könyvker. (Szabóutca-10.)

Hirdetések ára:

Egy öt hasábos pelit sor egyszeri megjelenésért 6 kr., 3-szori 5 kr., 10-szerért 4 kr. ártalán. — Minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő. A nyilvántartás pelit sor 10 kr. A hirdetési díj előre fizetendő.

SZERKESZTŐI IRODA:

Ó-pósta-utca 16-ik szám. Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.

Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:

János-utca 8-ik szám.

Botrány.

A míg városunk hazafiás polgárai a dunántúli magyar közművelődési egyesület megalapításán munkálkodnak, a magyarosodás szent ügyének fölvirágoztatásán fáradoznak; az alatt egynemű könyvkufár feledve a kereskedői tisztesség követelményeit, feledve minden illetet, szélhámos lézenegővel házaltatva, a legarczátlanabb módon beerzszakolja, határt nem ismerő tolokodásával a közönségre rátküldi a nemzeti irodalom különféle gyártmányait s ez által megrontja a magyar-közszellemet, utjában áll a magyar kultúrának, súlyosan árt a hazai irodalomnak, szóval a legnagyobb mértékben germanizál.

Naponként láthatni kóborgó egyéneket, a hónap alatt viaszkos vászonba göngyöltetett nagy halmaz füzetet, a mint házról - házra, csúszva-mászva, hordják a mételet, mely megmérgezi a romlatlan lelkük kedély-világát, mely előli a kebelben a hazafiás érzelmeket s kioltja a nemzeti szellem világító szövétekként lobogó lángját. Kilenczvenkilenc helyről kiutasítják, igazabban mondva kirugják a hivatalos látogatókat, mert a kiutasítás nem elég hasztalan, — a tolokodók maradnak s tovább erőszakoskodnak; míg végre a századik helyen czélt érnek: a századik lépre kerül.

Városunk el van árasztva német irodalmi írka-firkákkal. Minden tizedik házban ott a „Gartenlaube“ — „Von Fels zum Meer“ — „Buch für alle“ — „Illustrierte Zeitung“ stb. mind-megannyi magyarfaló német irodalmi kotyvalék. Könnyen érthető ily körülmények közt, hogy a már részben amúgy is német elemű városban él a német lap, és jó egészségrek örvend a német lap s talajra talál minden, a mi német.

Törvényeink értelmében a könyvekkel s füzetekkel való házálás tilos; mind a mellett szemet huny a hatóság

e házálás előtt s nem akadályozza meg, mert ez uton alkalmat vél engedni a magyar irodalmi termékek gyorsabb s nagyobb mérvű terjedésének; de ezt tennie nem lehet, nem szabad, mert a lazaifiatlan s tisztességtelen könyvkufár visszaélnek a jószándéku engedelménnyel s míg házaltva betolakodnak a közönség háziszentélyébe és 10—20 magyar művet juttatnak az olvasó szoba-asztalára, addig 100—1000 német könyvet és folyóiratot csempésznek, vagy erőszakolnak házainkba.

A német irodalom virágzik, magyar pénz emeli könyvpiacát s itthon a mi nemzeti irodalmunk küzd a megélhetés nehézségeivel.

A miket itt elmondottunk, fájdalom! az első betűtől az utolsóig igaz. De, hogy szavaink igazságát megtörtént példával bizonyítsuk, egy esetet mondunk el, mely városunk intelligens köreiben a legnagyobb fölháborodást és megbotránykozást keltette.

A hét elején beállit egy lézengő fiatal ember városunk egy köztisztviselési közbeesülésben álló, előkelő polgárának házába s ott a ház tisztas-aszszonyának asztalára rakva nagy halmaz német folyóiratot, rábeszélni igyekszik, hogy fizessen elő a „Gartenlaube“ című német folyóiraatra. A hazafiás érzelmű derék úrnő elutasította a tolokodót, de ez maradt és tovább erőszakoskodott, végre is ott hagyta a füzetet, távozott. Másnap ismét megjelent a háznál s midőn újlag elutasított német folyóiratával, nagy gunyosan oda vágta, hogy talán bizony „az asszonyságnak magyar folyóirat tetszenék“ — és oly illetlenül viselte magát, hogy méltán megérdemelte volna a kikorbácsoltatást.

Ez az ember a helybeli „Traub B. és társa“ czégnék lóto-futó könyvhor-dója.

Polgártársunk, érzékenyen megsértett neje panasza után nyomban megjelent „Traub B. és társa“ kereskedésében, hogy a házban elkövetett otromba durvaságért elégtételt kérjen. De mi történik? Engel Lajos, az üzlet-

vezető boltos-legény, ki a legszurto-sabb lakatosinasat is tartozik megiffurazni s parancsára pontosan kiszolgálni, fennhéjázó pökhendiséggel elkezd sértetgetni, s mivel polgártársunk a tolokodó könyvkufaró póias magaviseletét „impertinens“-nek merész-kedett minősíteni: ajtó mutatót s azzal fenyegetőzött, hogy kidobhatja.

Egy jött-ment pult-hős akar egy tisztességes, érdemekben megöszült pécsi polgárt kibatni!

Botrány! Csömörületes botrány! Polgártársunk természetesen nem hagyta az ügyet annyiban, hanem fölment a rendőrkapitánysághoz, hol az esetről jelentést téve, jogorvoslatot, illetőleg határozatot kért.

A vizsgálat folyamatban van.

Hiszünk, hogy a hatóság erélyesen jár el s érvényesíteni fogja a törvény teljes szigorát; hiszünk továbbá, hogy egyszer s mindenkorra véget vet a könyvkufarók által üzött, német irodalmi gyártmányokkal való házálás szedelgésnek, mert e tisztességtelen és csakugyan „impertinens“ módszer a magyar nemzeti kultúrának határozottan megrontására — s a magyar irodalom elnyomására van.

A polyvaként beözönlő német irodalmi gyártmányok nagymérvű terjedésének gátat kell vetni. Minden jó hazafi velünk érez és velünk gondolkodik.

A ki magyar pénzen akarja hízolni a német muzsát ma, midőn a magyar muzsa még mindig éhezik s küzd a nyomorral; az nem lehet édes hazánknak igaz gyermeke. Mostoha gyermek, sőt annál is rosszabb: megátalkodott gonosz, ki a saját édes anyja szájából rántja ki a falatot, hogy oda vesse egy idegennek!

Országgyűlés.

A képviselőház mult szombati ülésén befejezték a kultuszminiszeri tárcza költségvetése fölött az általános vitát. A beszédek legtöbbje magas színvonalon mozgott. Apponyi Albert gróf és Szilágyi Dezső mérsékelt ellenzéki „vezértársak“ versenyt szónokoltak ugyanazokról a tárgyakról, melyeket Ugron Gábor a pénteki ülésen

hozott szóba. Trefort agost kultuszminiszer ismét ideges volt, és hadart mint egy vén asszony. Bár hajdanában hírlapírással foglalkozott, a sajtóról lóhatról méltóztatott beszélni a miniszter úrnak, ki vénsége jog-czimén igen sokat enged meg magának. Irányi Dániel ma ismét emelkedett szellemű beszédében ajánlotta a vallászabadságról beadott határozati javaslatának elfogadását.

Hétfő megkezdték a vallás és közoktatási miniszterium költségvetésének részletes tárgyalását. Napirend előtt Herman Ottó személyes kérdésben emelt szót, helyreigazítva a kepművészeti társulat volt titkáranak kigilyóztatására vonatkozó szavait. A napirendhez a tenfelügyelőségeknél Komlósy és Orbán Balázs, a tanintézeteknél pedig Mocsáry Lajos szolt a nemzeti-ségi kérdéssről. Mocsáry szavaira Apponyi és Irányi reflektáltak; ez utóbbi kijelenté-ven, hogy a függetlenségi párt a nemzeti-ségi kérdésben nincs szolidaritásban Mocsáry kifejtett nézeteivel. Szóltak még a budapesti egyetem költségvetéséről Zimándy, Herman és Szilágyi Dezső. Herman és Szilágyi között éles szemcsere volt.

Kedden folytatták a vallás- és közoktatási miniszterium költségvetésének részletes tárgyalását és egész a tanítóképezdék tételéig haladtak. A vitában részt vettek Herman Ottó, Szilágyi Dezső, Trefort, Thaly Kálmán, ki a j-zsúiták kitzetését követelte; továbbá Zimándy, Komlósy, Truxia Péter, Literaty Ödön és Amon Ede.

Szerdán a napirend előtt Györy Elek az illetékbajtársról szóló törvényjavaslatot terjesztette be; indokolni majd csak a költségvetési tárgyalás végén fogja. Leg-több időt vett igénybe a tanítóképezdék és a népnevelési szükséglet tárgyalása. A vitában részt vettek: Irányi Dániel, Szath-máry György, Komlósy, Olay Szilárd, Pulszky, Török Zoltán, Gönczy, Münnich Aurél, Rácz Géza, Göndöcs Benedek és több ízben Trefort. Az ülés végén Justh Gyula kérdést tett a pénzügyminiszterhez, valő-e, hogy egy 1200 holdnyi battonyai kincstári birtok eladatott a nélkül, hogy a törvényhozás arra engedélyt adott volna s a nyilvános árverés mellözésével?

A magyarosodás ügyében.

A magyar nemzet mióta feudális alkotmányát a modern kor uralkodó irányá-va összhangzásba hozta, azóta az europai kultur-népek családjában méltó helyet foglal el ezen kulturális érdekek, melyek a haza legfőbb érdekei, nemcsak a haza intensív és extensív érdekeit mozdítják elő, hanem a magyar elem jelentőségét is. Drága hazánk azonban annyira el van

árasztva idegen elmekkel, — melyek nap-ról-napra nagyobb tért hódítanak maguknak, — hogy ezen baj, mely már a haza testén veszélyként fenyegetődzött, — új életre ébresztet a nemzetet s azóta a magyarosodás — legszen-tebb ügye lett.

Könyező szemekkel néztük jó ideig népünk pusztulását, míg végre akadtak uttóró vezérfiúk, kik a kor intő szavát megértették és zászlaikra a „magyaroso-dás“ szent ügyét tűzték ki, hogy ezáltal egyrészt Magyarország jobb kezét, Erdélyt megmentsek, másrészt pedig a magyarok egyéb elvesztett és veszendő félben levő helyeit, tereit visszaszeressék.

Ily czélből alakíták az „Erdélyi köz-művelődési egyesület“-et, mely ellen a buka-reszti Tribuna a román irrendisták nevében felhívást intézett a „bérezentüli testvérekhez“, hogy hirdessék népnek, a románok hazájának pusztulását, miért is „Romania legnagyobb erődjét, Erdélyt“ el kell foglalni. Ezenkívül az ország több pontjából támadnak ellentük, alakítanak — contra — tót-közművelődési egyesület, a horvát chauvinista érdekek előtérbe lépnek, egyzóval: sokan vannak el-len-tük!

Ily körülmények közepett csak „egy-e-sült erővel“ lehet segíteni a bajon! A köz-művelődési egyesület alkalmas működésére oly égető szükség volna, mint hajdan a kereszt jelvényére volt, mely alá ez irat-tal: „ezen jegy alatt győztes“, mely ta-lizmán anyagilag és erkölcsileg megment-heti s czéljára segítheti szeretett hazánkat. A baj már is elég nagy, de nagyobbba nöheti ki magát, ha ezen téltenségtünk hosszas pazarlásának mámorából ki nem szenderülünk, akkor aztán nézhetjük a rombolást, melyet véghez visznek: ök mar-kukba nevetnek, mi meg majd — si-rathatjuk!

Ily aggasztó körülmények közepett van jelenleg a Drávidék s különösen Lakócsa községe, ahol Sterba János plébá-nos elhalálozván, ki a magyarság ügyét folyton szívén viselte s Szemes János szí. mártoni plébánosnal s még többekkel egye-temben minden erejét szoval, tettel arra irányítá, hogy magyar szellemet öntson a nép lelkébe s fenkölt lelke képezte azon eszillámú vezérszövéteket, melynek fénye felderítette a járatan tevelygők sötét ös-vényét. Beszéde nem volt pusztába kiáltó szó, hanem termő talajra talált, mit a kö-vetkezmények elég világosan bizonyítaná-nak. Méltó utóda, illetve helyettese: Mol-nár Márton (administrator), ki a nép sze-retetét s ragaszkodását már is megnyerte és mint önzetlen, derék magyar ember, szintén sokat tehet a magyarosodás ügyében.

TÁRCA.

Jolántha.*)

II. Fejevés.

7. Jel. Jolántha. Szajkó.

A bánat bűnbánás — ördögbe is — Ahol van, ott; de így a bánas, bűn: Azért vizsgálatodj! — Nem izgalom, Csak alkalomnak híjját érezed Te, drága asszonyom Nincsen erő? Hm! van erőszak még! Ej, ej! Vesd el Ez elavult köpenyt, im itt enyém, Készséggel átadom.

Jolántha. Hallgass, bolond! Szajkó. Bolond? lehet; bár sok böles ember már Bolond beszédért szenvedett, de egy Bolond sem böles tanácsért.

Jolántha. Hogyan? Szajkó. Azoknak mig szó s fegyver rossz paizs, Nekünk e sapka biztos védelem. Jolántha. Ne tréfálj, látod, bús vagyok. Szajkó. Csupán?! Csekélység! majd elüzöm azt. Jolántha. Azt nem

Lehet! Szajkó. S ha mégis? (Megpöngéti lantját.) Jolántha. Mondom: nem lehet. Szajkó. S ha megkísérleném?

*) Mutatvány Szélfantó Mészáros Kálmán „Jo-lántha“ című 3 felváltásos szomorujátékából.

Jolántha. Csak kísérlt Marad. Szajkó. Hát hallgasd meg regém! Jolántha. Miért? Szajkó. Talán majd felvidulsz. Jolántha. Mit érdekel Az tégedet? Szajkó (unszóva.) Csak hallgasd meg regém! Jolántha (kényelemba teszi magát a kereveten) Legyen tehát, beszélj, meghallgatom! Szajkó (a kerevetől mintegy 3 lépésre komoly állásba t szí magát s lant kísérlésében éneklő hangon beszél, folyton éles figyelemmel kísérel Jolántha mozdulatait.) Volt hajdan, túl az operenzián, Egy szép ifju, s bájos tündér leány. Szerették egymást, mint a csillagok, S ajkuk folyton szerelmet sutogott. — — — De szörnyű végezet! A sorsesapás közjéjük férkezett. Az ifju harezba ment, s mig odajárt, Elrablák tőle a kedves leányt. Még folyt a harez, a vér patakba folyt, Midőn e hir az ifjuhoz jutott. Mint villámsújtott tölgy, leverten állt, Majdan bosszút lihege lóra szállt, S repült, miként az égnek fellegi, Gondolva, hogy talán elérheti A lányrablót. S amig igyen haladt, Nappal után éj s ujra nap viradt, Mig végre egy derengő hajnalon, A messzeségben kéklő bérczfőkon Megpillantott egy ódon vártatót. „Ez fődheti talán a szeretőt!“ — Kialtott fel, kigyult az ifju arez, S lassan lecsendesült a lelki harez,

Amely szívét — miként bogár a fát — Emészte, rágta már napokon át. S amig a multon elábrándozott, Lová lassu léptekben ballagott. Tovább, tovább, amig a várhoz ért, — De elkerítve látott minden tért! . . . Mint vulkán tört ki szive bánata, S a mély keservtől elállott szava . . . Majd mint a nyíl egy bérez felé rohant, Honnét tenger hullámba zuhant.“ Jolántha. (Ki folyton fokozódó érdeklél hallgatja a ve-gét, az utolsó szavaknál sikolyban tör ki.) Ah! . . . meghalt! . . . Szajkó (észreveszi a változást Jolánthán, örömtelt mosolylyal) Nem, kiuszott csendesen. Jolántha (még mindig hevülten.) S hogy elszorult szívem! — kérlek, folytatd! Szajkó (folytatva) — — — Lassan beállt az éj! A halvány hold eihagyva rejtékét, A hős utjára hinté gyenge fényt, Hogy föllehesse az imádott lényt. Nyugodt minden, mikép a néma sir, Zokog. Meghallja ezt a hős vitéz, S amig figyelve esőndben széjjel néz, Egy ugrással — miként az oroszán — A várba! föntmeren: s szabad a lány.“ Jolántha (érzésel) Szabad! és ujra boldogok! . . . Csak én vagyok boldogtalan! Szajkó. Csak tőle függ . . . Az az; Jolántha. Kitől? Szajkó. No a lánytól! Jolántha. Hogy az legyen! Jolántha. Miért?

Szajkó. Mert még nem az! . . . Jolántha. Regéd hát folytatódik még? Szajkó. Csupán Csak tőled függ. Jolántha (nem érve meg Szajkót) Ugy hát folytatd, kérlek, E szép regényt, e bívős költeményt! Ah mert oly jól esik ezt hallanom, S úgy tetszik nékem, mintha a regéd Lényemmel összeforva voln! . . . Szajkó. Tovább! Jolántha (felkelve, szenvedélyesen.) Az életnek hü képmása ez! Mivel szeretek én is úgy, miként E lány, — szívvel, lélekkel! Szeretem Az örüllésig őt, — a bajnokot, A hóst, az új királynak hírnökét! . . . Folytasd, folytatd a bívős költeményt! Szajkó (folytatva.) „A lány haboz, nem tudja mit tegyen, Ösztözzék-e az oszthatlan szíven? . . . Mert bár a vártnak lón hitvese, Az ifjuhoz vonz százsziortan szíve.“ Vajjon mit tesz? Jolántha. Szerelmeért éltét Kozkára vetve menekül! Szajkó. Ugy van! Ha őszintén szeret, csak ezt teszi; Már csak azért is, mert a férj, ki őt Orvul rabolta el, — hitvány gonosz, Tőzvényesegő! . . . Jól mondatd, asszonyom, Hogy a regém lényemmel összeforrt, Te vagy az elrablott leány, s a hős, Az ifju a királynak hírnöke! Jolántha (visszatérődova.) Ah!

Szajkó. Menj, úrnóm, kövesd a bajnokot, Kövesd szivednek hő érzelmeit, Kövesd szerelmedet! Jolántha. Nem, nem lehet! Szajkó (ravaszul.) Ma még lehet, de holnap késő lesz! S magad mondad . . . no, kérlek . . . Jolántha (fiadalommal.) Jaj nekem! . . . Szajkó (ravaszul félve.) A jég lazul, — még egy lehellet és . . . (fenn) Tipord le balga hihedelmidet! Jolántha. Mind hasztalan! Szajkó (közönyösséget színlelvé indul.) Jó! ám magadra vess! Csak oszt' ne sorsodat, ne engemet Okolj, ha késő bánat győtri majd Szived. Jolántha (erős lelki haborgás után megtörtén.) Bolond! . . . ha elvetted eszem, Im vedd szívedet is! Szajkó (visszafordul örömmel.) Tehát . . . Jolántha. Tiéd Vagyok! . . . Szajkó (kezet csókolva.) Ejjél után az ifju hős Az örtoronyba lesz. Légyott?! Jolántha. Légyott?! Szajkó. Az. Bár merész volt tölem ezen tett, Tudom. (ravaszul meghajol előtte.) Bűntess! megérdemlem . . . (Jolántha közbevág.) A díjt! Legyen barátságom az általad

